Izr. prof. dr. Ervin Maurič

Z DOBE Maribor sem pred dnevi prejel: dispozicijo zaključne strokovne naloge Kangler Franca z naslovom "Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna", besedilo naloge z enakim naslovom, poročilo mentorja o zaključni strokovni nalogi, ki sem ga podal aprila 2008 in analizo te naloge, ki jo je dne 19.12.2012 sestavila Andrea Kostanjevec.

Na osnovi navedenih gradiv in po svojem spominu podajam naslednje poročilo oziroma ugotovitve. V mesecu marcu 2008 sem na Visoki poslovni šoli Maribor sprejel mentorstvo zaključne strokovne naloge kandidata Franca Kanglerja, ki je predložil dispozicijo in nato nalogo z naslovom "Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna". Po pregledu naloge sem le-to ocenil kot pozitivno, saj sem ugotovil, da je sledila izhodiščem in strukturi iz dispozije, imela ustrezen obseg, uvod, prikaz vsebine, sklepne misli, navedeno in citirano literaturo in predpise. Pri pregledu naloge nisem ugotovil, da bi šlo za napačno citiranje ali celo plagiat.

V skladu s takratnimi pravili na Visoki poslovni šoli Maribor je kandidat Kangler Franc navedeno nalogo zagovarjal pred mano kot mentorjem dne 11. aprila 2008. Spomnim se, da je zagovor trajal precej časa, po predstavitvi vsebine naloge pa je kandidat v odgovorih na vprašanja obširneje navajal svoje konkretne izkušnje in poglede na uresničevanje njegovih županskih pristojnosti, posebej pa izpostavljal, kako je proračun pomemben za uspešnost delovanja vsake posamezne občine. Kandidat je v času zagovora naloge opravljal funkcijo župana Mestne občine Maribor in je seveda tudi zato poznal ureditev in problematiko sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna. Z ozirom na to, da je imel kandidat v času zagovora naloge večletne izkušnje s sprejemanjem proračuna je bilo razumljivo, da to tematiko dobro pozna, kar je v zagovoru tudi dokazal.

V Mariboru, dne 4. januarja 2013.

Izr. prof. dr. Ervin Maurič

Dr. Božo Grafenauer, izredni profesor

Na zaprosilo komisije, ki na Fakulteti za uporabne poslovne in družbene študije Maribor ugotavlja morebitne kršitve pravil v zvezi z zaključno strokovno nalogo Kangler Franca, podajam kot soocenjevalec naloge naslednje poročilo.

V aprilu 2008 sem bil na Visoki poslovni šoli Maribor soocenjevalec zaključne strokovne naloge kandidata Kangler Franca, ki je pod mentorstvom prof. dr. Ervina Mauriča naredil nalogo z naslovom "Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna".

V svojem poročilu sem nalogo ocenil kot pozitivno. Naloga je imela ustrezen obseg in vsebino, predvideno v dispoziciji naloge, v posameznih vsebinskih sklopih dispozicije pa je bila naloga razširjena (kazalo bolj razčlenjeno). V nalogi je bila obravnavana tematika pravne ureditve ene izmed temeljnih nalog župana. Kandidat je takrat opravljal funkcijo župana druge največje občine v Sloveniji (MO Maribor), tako da nisem dvomil, da ne bi znal oziroma zmogel podati prikaza pristojnosti, ki jo je v praksi dejansko izvajal.

V najpomembnejšem delu naloge, to je v sklepu naloge, je kandidat podal zaključek (ugotovitve in mnenja) in se v njem opredelil do predpostavke iz dispozicije naloge. Uporabljeni predpisi ter druga literature in viri so bili navedeni oziroma citirani v samem besedilu naloge (po mojem je sicer citiranje z opombami pod črto bistveno bolj pregledno). Ob pregledu naloge v aprilu 2008 nisem zaznal nepravilnega citiranja ali plagiatorstva pri uporabi literature in virov.

Maribor, 7. januarja 2013

Dr. Božo Grafenauer, izr. prof.

600-20A
0212-506/2012

Prof. dr. Ivan Rozman

Nad čreto 62

2351 Kamnica

Odvetniška družba Čeferin, o.p., d.o.o.

Maja Guštin

Taborska 13

1290 Grosuplje

Maribor, 21. 2. 2013

ZADEVA: **Mnenje glede ustreznosti standardom za diplomska dela in ustreznosti citiranja**

Z dopisom z datumom dne 15. 2. 2013 odvetniške družbe iz naslova sem bil zaprošen za podajo mnenja glede ustreznosti diplomska dela in ustreznosti citiranja v njem za zaključno strokovno nalogo z naslovom ***Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna,*** avtorja Franca Kanglerja. Podano mnenje temelji na dokumentih, v katere sem imel uvid. Ti so:

- diplomska naloga Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna, avtorja Franca Kanglerja,
- preverjanje plagiatorstva s pomočjo sistema Safe Assign,
- povzetek pregleda avtorstva zaključne strokovne naloge Franca Kanglerja, avtor: Andrea Kostanjevec
- poročilo Komisije Senata Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije DOBA glede omenjene naloge,
- poročilo izr. prof. dr. Boža Grafenauerja,
- poročilo izr. prof. dr. Ervina Mauriča,
- kopije nekaterih virov.

Ugotovitve pregleda so naslednje:

- uvod in sklep naloge sta nedvomno avtorsko delo,
- v diplomski nalogi ***Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračun*** je navedeno veliko število členov zakonskih podlag, ki opredeljujejo obravnavano področje. Citirani členi so zapisani dobesedno skladno z izvirnikom, so povečini navajani oziroma citirani skladno z normami, ki veljajo za znanstveni tekst (približek APA stilu formatiranja).

Iz obeh poročil o morebitnem plagiatorstvu, ki sta jih podala izr. prof. dr. Boža Grafenauer in izr. prof. dr. Ervin Maurič je razvidno:

- da je kandidat na zagovoru naloge dokazal obširno znanje in poznavanje tematike iz diplomske naloge,
- da je kandidat po mnenju obeh ocenjevalcev v najpomembnejšem delu podal ugotovitve in mnenja ter se je ustrezno opredelil do predpostavk iz dispozicije,
- da nepravilnega citiranja in plagiatorstva nista zaznala.

Gledano v celoti in skladno z navedenim povzemam, da so viri navedeni v nalogi ustrezno citirani, so sicer zaznane nekatere nedoslednosti, zaradi katerih naloge nikakor ne moremo opredeliti kot plagiat. Še posebej velja izpostaviti, da gre za strokovni in ne znanstveni tekst, ki pokaže, ali je kandidat sposoben v praksi uporabiti obstoječa znanja s tem pa tudi obstoječo literaturo in vire ter na podlagi njih oblikovati uporabno znanje za konkretni primer. Zato je dopustna stopnja kompilacije javnih dokumentov sigurno višja kot v primeru znanstvenega teksta. Potrditev tovrstne ustreznosti diplomske naloge ***Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna***, avtorja Franca Kanglerja, pa je razvidna iz poročil in izr. prof. dr. Ervina Mauriča in izr. prof. dr. Boža Grafenauerja.

Redni prof. dr. Ivan Rozman

(bivši rektor Univerze v Mariboru,

član Evropske akademije znanosti in umetnosti)

PROF. DR. LUDVIK TOPLAK
GOSPOSKA 1
2000 MARIBOR

Maribor, 4. 3. 2013

Odvetniška družba Čeferin, o.p., d.o.o.
Odvetnica Maja Guštin
Taborska 13
1290 Grosuplje

ZVEZA : Vaš dopis ZAPROSILO ZA MNENJE, z dne 15. 2. 2013

Zadeva: MNENJE

V dopisu naprošate, da vam posredujem "stališče oziroma mnenje" k priloženemu diplomskemu delu Franca Kanglerja in odgovorim na vprašanja:
- ali priloženo diplomsko delo ustreza standardom za diplomska dela ter
- ali je stranka pravilno citirala in navajala vire.

O d g o v o r:

I. Načelno o klasifikaciji zaključnih in diplomskih del

Pred konkretnim odgovorom je potrebno definirati značaj priloženega "diplomskega dela" Franca Kanglerja na Visoki poslovni soli Doba Maribor iz marca 2008. V visokem šolstvu je treba razlikovati več vrst zaključnih, diplomskih in magistrskih nalog:
1. Na visokih strokovnih šolah, kot je Visoka poslovna šola Doba VPŠ, kandidati pišejo "zaključno strokovno nalogo", kjer se dokaže sposobnost samostojnega strokovnega sklepanja in dela, njegova ustvarjalnosti in dosežki;
2. Na univerzitetnih programih, kot je Pravna fakulteta, pišejo "diplomsko nalogo", kjer morajo pokazati obvladovanje znanstvenih metod in sposobnost znanstvene analize problema; podobno tudi pri bolonjskem magisteriju, ki se naziv »mag.« piše zadaj za osebnim imenom;
3. Na stopnji znanstvenega magisterija, kjer se naziv »mag.« piše pred osebnim imenom, se zahteva sposobnost samostojnega znanstvenega dela in uporabe znanstvenih metod;
4. Pri doktoratu znanosti se zahteva od kandidata, da po znanstvenih metodah reši znanstveni problem, zahteva se tudi izviren in samostojen prispevek znanosti.

V konkretnem primeru gre za "zaključno strokovno delo" na visoki strokovni šoli, kjer mora kandidat izkazati sposobnost samostojnega strokovnega dela, z uporabo potrebnih virov in literature ter zlasti po opisni metodi pa znati odgovoriti na strokovno vprašanje.

II. Ali priloženo delo odgovarja standardom za diplomska dela, torej standardom "zaključne strokovne naloge" na visokošolskem strokovnem programu Visoke poslovne šole Doba?

Da se oceni, ali priloženo delo odgovarja standardom za diplomska dela, torej standardom "zaključne strokovne naloge" na visokošolskem strokovnem programu Visoke poslovne šole Doba, je potrebno nalogo analizirati iz več vidikov:
Prvič, pri takšni nalogi je potreben mentor z veljavno habilitacijo, potrebno je tudi mnenje soocenjevalca, ki nalogo vsebinsko oceni. Mnenja mentorja in soocenjevalca so merodajna in njuno pozitivno mnenje glede ustreznosti je pogoj za zaključek študija in pridobitev diplome. Mentor pri obravnavani nalogi je univ. prof. dr. Ervin Mavrič, ugleden profesor z več desetletno prakso na Ekonomsko poslovni fakulteti Univerze v Mariboru in soocenjevalec prof. dr. Božo Grafenauer iz Pravne fakultete Univerze v Mariboru. Oba sta tudi priznana strokovnjaka in svetovalca pri reševanju praktičnih vprašanj, prof. dr. Mavrič v gospodarstvu, prof. dr. Grafenauer pa v upravi, zlasti lokalni samoupravi, tudi kot minister za lokalno samoupravo. Oba sta odgovorna zlasti za oceno, ali naloga po vsebini ustreza standardom za diplomsko nalogo. Pri obravnavani nalogi sta dala pozitivno oceno in sicer sta naloga in njen zagovor bila ocenjena z oceno devet (9).

Drugič, zaključna strokovna naloga mora izpolnjevati določene pogoje glede oblike. Obravnavana naloga izpolnjuje vse elemente diplomskega dela na visokošolskem strokovnem programu: naslov, povzetek, kazalo, našteto literaturo in vire ter vsebino razdeljeno po poglavjih z uvodom in sklepom, skupaj 49 strani s povzetkom v slovenskem in angleškem jeziku. Formalno gledano, delo izpolnjuje standarde diplomskega dela na visokošolskem strokovnem programu.

Nalogo je potrebno oceniti tudi vsebinsko. Kandidat v uvodu postavi okvir in razsežnost problema, svoje izkušnje kot poslanec in župan, lastna prizadevanja za "finančno decentralizacijo" ter nakaže problem vloge župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna. V nadaljevanju opiše sistem lokalne samouprave v Republiki Sloveniji, upošteva evropska izhodišča, ustavne, zakonske ter podzakonske okvire ter strokovna in znanstvena stališča do problema, zlasti po deskriptivni metodi z navajanjem virov ter krajšimi, a vsebinsko logičnimi sklepi. Kandidat obravnava eno najbolj delikatnih in aktualnih pravno političnih vprašanj pri sprejemanju občinskega proračuna na visokošolskem strokovnem programu Visoke poslovne šole z opisom in analizo virov, torej po opisni metodi in analitični metodi s citiranjem številnih virov in krajšimi a logičnimi sintezami. Po kvantitativni analizi teksta, merjeni v odstotkih, ugotovimo, da so v delu, in sicer v približno 50- 60%, povzeto besedilo iz drugih virov, ki so navedeni. V pravnih tekstih to posebnost, ker pri pravnih analizah zakonske dikcije morajo biti »prepisane« dobesedno, res pa je, tudi citirane. Tudi strokovni in znanstveni članki (Oplotnik, Brezovnik), ki obravnavajo isto tematiko »prepisujejo« iste člene iz istih zakonov. Po kvalitativni metodi ocenjujemo, da so zaključki naloge in sklepne misli v nalogi logične in samostojne. Takšen pristop, kjer avtor najprej prepiše in pri tem citira tuje vire, predvsem predpise, nato pa sam spiše zaključke, je tudi pravilen. Zato mu ni mogoče očitati, da gre za prepis ali plagiat. Ne le da študent lahko, študent celo mora uporabiti tuje vire in predpise. In če je študentov avtorski prispevek 15% in ne več, je to povsem ustrezno in ne more biti razlog za odvzem diplome.

Glede na uporabo opisno metode pravno političnega aktualnega vprašanja v diplomskem delu ocenjujemo, da po kvalitativni analizi diplomsko delo vsebinsko ustreza standardom na visokošolskem strokovnem programu, saj delo vsebuje samostojne in logične sintetične

strokovne zaključke. Samostojni strokovni zaključki vsebinsko celo presegajo zahteve »zaključnega strokovnega dela« visokošolskega strokovnega programa.

Si pa šola lahko sama postavi višje standarde glede kvalitete ali glede samostojnega prispevka študenta in od študenta zahteva več, kot se za tak nivo (v tem primeru visokošolski strokovni program) običajno zahteva. Če si šola postavi višje standarde glede kvalitete ali samostojnega prispevka študenta kot je to predpisano, je to seveda dovoljeno, a mora že med trajanjem študija paziti, ali so ti višji standardi doseženi, ni pa dopustno pa šola naknadno odvzemati diplome, ker tega višjega standarda diploma ni dosegala. Pri oceni, ali delo ustreza standardom, ki si jih postavi neka izobraževalna ustanova, v tem primeru Visoka poslovna šola Doba, pa je pomembno tudi, da se šola drži istih meril pri vseh diplomskih nalogah. Če si šola postavi višje ali nižje standarde glede kvalitete ali samostojnega prispevka, je pomembno, da se drži istih standardov pri vseh študentih.

III. Ali so bili viri pravilno navedeni?

Za uvod je treba navesti nekaj izhodišč v zvezi z navajanjem virov in plagiatorstvom. Če pisec uporabi tuje avtorsko delo, četudi le znanstveno idejo, mora navesti avtorja tega dela ali ideje. Predstavljanje tujega avtorskega dela kot svojega se smatra za plagiat. Pri študentih, pa tudi pri drugih avtorjih, prihaja do nepravilnosti pri citiranju, ki pa niso plagiati. Če pisec stori napake pri navajanju literature, pri tem pa ne predstavi tujega dela kot svojega (na primer, pisec uporabi delo nekega avtorja, kot avtorja pa navede nekega drugega avtorja), ne gre za plagiat. Tujega dela namreč ni predstavil kot svojega. Lahko pa takšne nepravilnosti vplivajo na oceno, ki jo prejme študent.

Še pogosteje se pa pri študentih pojavljajo manjše nepravilnosti. Na primer, pisec navaja avtorja dela, ki ga prepisuje ali povzema, pa pri tem uporabi narekovaje oz. navednice "...", kjer jih ne bi smel, ali jih ne uporabi, kjer bi jih moral. Pogosto se tudi zgodi, da študentje na več mestih pravilno citirajo neko delo, na nekaj mestih pa to isto delo ne citirajo, ali avtorja in delo navedejo, pri tem pa napačno navede številko strani, letnico, naslov ali kakšen drug podatek in ni očitno, da je to študent storil namerno. Tu ne gre za plagiat, saj avtor ni tujega dela predstavil kot svojega. Gre pa za nepravilnost, ki vpliva na oceno (študent npr. prejme oceno 8 in ne 10).

Posebna pravila veljajo pri navajanju predpisov. Predpisi niso avtorsko zaščiteni in nenavajanje predpisov ni kršitev predpisov s področja avtorskega prava, lahko pa je kršitev pravil fakultete. Prepis predpisov iz tega razloga tudi ne more biti smatran kot plagiat, tudi če vir (predpis) ne bi bil naveden. Lahko pa ne-navajanje predpisa vpliva na oceno diplomske naloge.

Ob pregledu obravnavane naloge ugotavljamo, da je kandidat navajal vire sproti v oklepaju, kar je uveljavljena metoda navajanja virov. V tekstu kandidat tako citira in primerja vire pravnih predpisov, literaturo, člene predpisov ali drugih virov in podatke (okoli 300 navedb). Dodal je tudi 14 opomb pod črto. V seznamu virov in literature ob koncu naloge je navedel uporabljeno literaturo, knjige in članke (16) ter v virih navedel vse relevantne predpise, zakonske in podzakonske: uredbe, pravilnike in navodila (20).

Ugotovimo tudi, da je v nalogi nekaj tehničnih napak pri citiranju:

- kandidat je kot vir sproti v oklepaju navajal članek »Zakon o javnih financah« z leta 2007, a je kot avtorja navedel Boštjana Brezovnika in Žana Jana Oplotnika, čeprav je bil avtor tega članka le Boštjan Brezovnik.
- kandidat je na več mestih dobesedno prepisal določbe predpisov, pri tem pa na nekaterih mestih ni navedel vira (kar, kot že rečeno, ni plagiat, saj je vir predpis), to isto besedilo pa je prepisano tudi v dveh člankih Boštjana Brezovnika (eden je objavljen v soavtorstvu z Žanom Janom Oplotnikom), ki pa ju je kandidat na več mestih v nalogi navedel, v obeh člankih pa je identičen komentar predpisa, zato ni mogoče na vseh mestih točno ugotoviti, iz katerega vira je kandidat povzemal.
- kandidat je uporabljene vire navajal, a ni pravilno uporabljal navednic »...«.

Ugotoviti je treba, da je avtor v zaključni strokovni nalogi citiral vire z več pomanjkljivostmi, ki so bile zlasti tehnične narave. Viri so navedeni v seznamu na koncu, v tekstu pa le ponekod (kljub temu so tudi v tekstu viri navedeni na več kot sto mestih). Takšno nalogo bi fakulteta pred zagovorom diplome lahko vrnila študentu in mu naložila popravo nepravilnosti. Običajno, če takšne nepravilnosti fakulteta ugotovi šele pri zagovoru, zaradi njih nalogo oceni z nižjo oceno. Pomanjkljivosti pa niso isto kot plagiat. Plagiat je predstavljanje tujega avtorskega dela za svoje delo. In pri obravnavani nalogi ne gre za plagiat. Niti enega članka ali knjige ni, ki bi ga kandidat uporabil, a ga ne bi citiral. Tudi ni dela zaključne naloge, ki bi ga avtor predstavil kot svojega, pa bi bil delo tujega avtorja.

IV. Sklep

Zaključna strokovna naloga Franca Kanglerja na Visoki poslovni šoli Doba Maribor pod naslovom "Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna" postopkovno, formalno in vsebinsko ustreza standardom zaključne strokovne naloge visokošolskega strokovnega programa. Delo lahko štejemo kot samostojno strokovno delo, kjer z uporabo številnih citiranih virov pisec oblikuje lastne sklepe in stališča, vsebinsko kvalitetno in samostojno.

Pisec je navajal vire in literaturo s tehničnimi napakami in pomanjkljivostmi, vendar zaključne naloge ali njenega dela ni možno opredeliti kot plagiat, saj se po kvalitativni analizi teksta ugotovi, da obširnemu navajanju zakonskih besedil in člankov, ki so vsi v nalogi navedeni, s posameznimi napakami, sledijo lastni strokovni sklepi, ki so logični in samostojni.

prof. dr. Ludvik Toplak

izr. prof. dr. Milan Ojsteršek
Univerza v Mariboru
Fakulteta za elektrotehniko, računalništvo in informatiko

Odvetniška družba ČEFERIN o.p., d.o.o. / Čeferin Law Firm
Odvetnica Maja Guštin
Gospodarski oddelek / Commercial Law Department
Taborska c. 13
1290 Grosuplje
Slovenija / Slovenia

Zadeva: Mnenje glede zadeve »Franc Kangler«

Zaprosili ste me za mnenje v zadevi v zvezi z odvzemom naziva diplomirani ekonomist (VS) gospodu Francu Kanglerju na DOBA Fakulteti za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru zaradi ugotovitve njihovega senata, da Kanglerjeva zaključna naloga v pomembnem delu ni rezultat njegovega samostojnega strokovnega dela.

Od vas sem prejel diplomsko nalogo z naslovom »Pristojnosti župana v postopku priprave sprejemanja in izvrševanja proračuna«. Poleg dela sem prejel tudi mnenji mentorja izr. prof. dr. Ervina Mauriča z dne 4. 1. 2013 [10] in soocenjevalca izr. prof. Boža Grafenauerja z dne 7. januarja 2013 [11]. Izr. prof. Božo Grafenauer se ukvarja s tematiko lokalne samouprave, zato področje, ki ga obravnava diplomska naloga zelo dobro pozna. Prav tako zelo dobro pozna vire, ki obravnavajo to tematiko. Oba ocenjevalca v svojem mnenju nista zaznala nepravilnega citiranja ali plagiatorstva. Mentor je v mnenju navedel, da je zaključno delo prejel 26 marca 2008, zagovor pa je bil 11. Aprila 2008. Izr. prof. Ervin Maurič v poročilu pove »Na zagovoru je bil kandidat, Franc Kangler, suveren in se je videlo, da ima večletne izkušnje s sprejemanjem proračuna, zato tematiko zelo dobro pozna«.

Poleg dela sem prejel tudi mnenje DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru z naslovom »Povzetek pregleda avtorstva zaključne strokovne naloge z naslovom »Pristojnosti župana v postopku priprave sprejemanja in izvrševanja proračuna« po elementih« avtorice Andreje Kostanjevec [8]. V tem mnenju je bila analizirana korektnost navedbe literature, citiranje ter način povzemanja virov. Upoštevani so bili sledeči elementi:

- Avtorjevo izvirno delo (ocenila ga je na 10 % celotnega dela).
- Povzeto delo s sklicevanjem (ocenila ga je na 18% celotnega dela).
- Citirano delo z navedbo avtorja v navednicah (v delu ni opazila takšnega besedila).

- Citirane zakonske določbe, ki niso povzete po drugih avtorjih (ocenila jih je na 10 % celotnega dela).
- Povzeta besedila s sklicevanjem v tekstu oz. izpod noge (ocenila jih je na 10 % celotnega dela).
- Povzeto besedilo brez sklicevanja na avtorje (ocenila jih je na 52 % celotnega dela).

Ocene, ki so jih dobili na DOBA Fakulteti za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru so subjektivne narave in so jih določili na podlagi ročnega pregleda zaključne naloge, na podlagi analize tehničnega preverjanja z orodjem Safe Assign in s pomočjo našega orodja, ki smo ga razvili na UM-FERI za potrebe preverjanja podobnosti besedil.

Dobil sem tudi zapisnika komisije Senata DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru z dne 18. 12. 2012 in 2. 1. 2013 [9]. Komisija je ugotovila, da zaključna naloga ni v skladu s takratnim Pravilnikom o diplomiranju v visokošolskem strokovnem programu [35], ker ni rezultat samostojnega strokovnega dela študenta, njegove ustvarjalnosti in dosežkov v smislu 28. člena istega Pravilnika.

V dokumentaciji sem dobil tudi Poročilo Komisije Senata DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru, ki je ugotavljala sum kršitve pri pripravi zaključne strokovne naloge Franca Kanglerja z dne 15. 1. 2013 [12]. Komisija je v poročilu ugotovila, da je Franc Kangler uporabil približno 70 % tujega besedila, ki ga je dobesedno (brez navednic) prepisal, pri tem pa ni navedel avtorjev izvirnega besedila. Komisija je tudi ugotovila, da je bilo v zaključni nalogi približno 15 % Kanglerjevega izvirnega dela in da je v zaključni nalogi približno 15 % besedila, ki ga ni možno opredeliti kot plagiat. Na podlagi teh ugotovitev je komisija ugotovila, da je Franc Kangler kršil določbe Pravilnika o diplomiranju v visokošolskem strokovnem programu Visoke poslovne šole DOBA Maribor [35]. Skladno s prvim odstavkom 2. člena Pravilnika mora biti zaključna strokovna naloga rezultat samostojnega strokovnega dela tega študenta, kar obravnavana naloga ni, glede na dejstvo, da je študent uporabil 70 % neustrezno citiranega tujega besedila. To je po mnenju komisije plagiarizem in predstavlja kršitev skladno z drugim odstavkom 28. člena Pravilnika. Zaključna naloga je zaradi ugotovljenega tudi v nasprotju s V točko Navodil za pripravo zaključne strokovne naloge, ki so veljala v času priprave obravnavane naloge in podrobneje opredeljuje, kako se izogniti plagiarizmu.

Preden se bom lotil podrobne argumentacije mojega mnenja v tej zadevi, bom najprej opisal definiral kaj je plagiat, saj so na DOBA Fakulteti zaključno delo gospoda Kanglerja ocenili kot plagiat. Naslednje odstavki so povzeti po [1] in so pisani ležeče.

Plagiatorstvo je kršitev avtorske pravice, pri tem pa je »avtorska pravica *skupen izraz za številna upravičenja, ki avtorju zagotavljajo uresničevanje premoženjskih (materialnih) in osebnih (moralnih) interesov v zvezi z izkoriščanjem avtorskega dela (14.člen Zakona o avtorski in sorodnih pravicah). Delimo jih na materialne avtorske pravice, moralne avtorske pravice in*

druge pravice avtorja.« In še: »Avtorska pravica pripada avtorju na podlagi same stvaritve dela, zato ni potreben noben postopek, da bi bilo delo avtorskopravno varovano.« (Urad RS za intelektualno lastnino http://www.uil-sipo.si/uil/dodatno/koristni-viri/pogosta-vprasanja/avtorska-pravica/), http://nafaksu.blogspot.com/2010/09/plagiatorstvo.html).

***Plagiatorstvo je**:*

- *prisvajanje in prikazovanje idej ali besed, ...*
- *kraja ter posredovanje idej in besed nekoga drugega kot svoje,*
- *uporaba dela nekoga drugega brez navedbe vira,*
- *literarna kraja,*
- *predstavljanje kot novo in izvirno idejo ali proizvod, ki je izveden iz že obstoječega vira nekoga drugega, kot lastno, brez navedbe imena pravega avtorja oziroma brez navedbe vira;*[1]

Avtor** zaključnega dela je **študent. Odgovornost za spoštovanje avtorske pravice** zaključnega dela pa nosijo **študent in mentor, morebitni somentorji pa tudi drugi člani komisije za zagovor.

***Odgovornost študenta**:*

- *spoštovanje avtorske pravice,*
- *upoštevanje pravil o navajanju virov v pisnih izdelkih,*
- *upoštevanje navodil mentorja.*

Odgovornost mentorja:

- *napotiti študenta na smernice in pravila v zvezi z navajanjem virov in spoštovanjem avtorske pravice,*
- *dajati navodila, opozarjati, spremljati in nadzorovati proces nastajanja dela,*
- *skrbnost strokovnjaka, kar pomeni, da mentor strokovno in odgovorno pregleda študentovo delo in ga preveri,*
- *preveri besedilo (in rezultate analize preverjanja plagiatorstva besedila) glede plagiatorstva.*

*Zaključno delo je individualno in ne sme biti le zloženka iz drugih del, brez dodanih lastnih misli, sklepov, zaključkov, ... **Potrebnega obsega individualnosti v zaključnem delu načeloma ni mogoče kvantitativno določiti**, zato naj mentor študenta spodbuja k temu, da je obseg individualnosti besedila primeren glede na temo in vsebino naloge. Mentor je tisti, ki mora presoditi, kolikšen delež individualnega besedila glede na celotno besedilo naloge je potreben in primeren. **Obsega individualnega deleža v celotnem besedilu načeloma NI mogoče določiti na splošno**.*

---

[1] *Plagiatorstvo in njegovo odkrivanje, dostopno na spletni strani: http://www.biblioblog.si/2011/03/plagiatorstvo-in-njegovo-odkrivanje.html*

Oblike plagiatorstva pri zaključnem delu (različne oblike nepravilnega citiranja ali necitiranja):

- *študent tuje avtorsko delo v celoti ali del tujega avtorskega dela podpiše s svojim imenom in ga odda kot lastni, izvirni izdelek*[2]*;*
- *študent nepravilno citira tuje avtorsko delo, tako da iz besedila ni jasno razvidno ali gre za citat, ali pa so to študentove lastne, izvirne misli*[3]*;*
- *študent uporabi tuje avtorsko delo ali del tujega avtorskega dela in ga malo spremeni ter ne navede vira, tako da se ustvari vtis, kot da so to študentove lastne, izvirne misli*[4]*;*
- *študent avtorsko delo v tujem jeziku prevede in vključi v lastno besedilo, brez navedbe - citiranja (pravega) avtorja*[5]
- *ipd.*

Dodaten indikator: Avtorsko delo (ali njegov del), ki je prevzeto od drugega avtorja, se običajno od ostalega študentovega individualnega besedila razlikuje po slogu, obliki, kakovosti, stopnji poglobljenosti, kritičnosti in refleksiji ipd.

Napačno citiranje in povzemanje ni plagiat (npr. študent prepiše 3 odstavke, na koncu zadnjega odstavka pa navede ime avtorja), zato je mentor zavezan, da študentu predloži in po potrebi dodatno razloži pravila citiranja *(konec citata iz vira [1]).*

Glede na gornje besedilo bi posebej poudaril vlogo mentorja, ki mora preden omogoči zagovor zaključne naloge pri diplomantu ugotoviti, če je pravilno citiral dela drugih avtorjev. Ugotoviti mora diplomantov prispevek. Prispevek mora ustrezati številu točk ECTS. Iz predmetnika DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru sem videl, da je to 12 ECTS, kar ustreza 360 uram samostojnega dela. To delo vključuje seznanjanje s tematiko, pregled strokovne literature, kontaktiranje mentorja in pisanje samega dela.

---

[2] *Na primer: študent pisni izdelek drugega študenta označi s svojim imenom in odda kot svoje zaključno delo.*

[3] *Na primer: študent polovico zaključne naloge prepiše od drugega študenta in enkrat v celotnem besedilu pravilno citira to delo, ostalih delov prevzetega besedila pa sploh ne označi. S tem ustvari vtis, da so njegovo lastno izvirno besedilo.*

[4] *Na primer: študent pisni izdelek drugega študenta malo spremeni, npr. doda nekaj stavkov k sklepom naloge in doda nekaj povezovalnega besedila in nalogo odda kot lastno, izvirno besedilo.*

[5] *Na primer: študent znanstveni članek tujega avtorja prevede in malo spremeni ter preoblikuje, nato ga odda kot lastno, individualno besedilo.*

Ker ste me zaprosili za mnenje, sem izdelal še enkrat analizo z našim orodjem, ki smo ga razvili na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru. Analizo sem izvajal z orodjem, ki omogoča grobo preverjanje podobnosti med dokumenti ter z orodjem, ki omogoča fino preverjanje podobnosti med dokumenti.

Program, ki preverja grobo podobnost med besedili deluje na odkrivanju podobnih stavkov, ki so daljši od štiridesetih znakov. V stavkih je lahko zamenjan besedni vrstni red ali so uporabljeni sinonimi. Prav tako so v stavkih izločene vse besede, ki se zelo pogosto pojavljajo v slovenščini (npr. pa, torej na, in, ter....). Program tudi pretvori vse besede besedila v osnovno obliko (lemo – npr. »opisal«, »opisala«, »opisali« pretvori v »opisati«). V tem programu smo uporabili tudi avtomatsko preverjanje slovnične pravilnosti besedila. Program zna popraviti, če v besedi kakšna črka manjka ali je zamenjana ali pa spremenjena. S slovničnim preverjanjem pravilnosti lahko izboljšamo rezultate za ugotavljanje podobnosti tudi za skoraj enkrat, če sta primerjana besedila v različnem kodnem formatu ali deloma slovnično nepravilna. Program ne more preveriti podobnosti slik ali tabel.

Program, ki preverja fino podobnost med besedili, išče najdaljše skupne podnize v obeh besedilih. Omejili smo se na nize, ki so daljši od 15 znakov. Ta program vrne v večini primerov skoraj enkrat večjo podobnost med dokumenti, kot program, ki izvaja grobo primerjavo podobnosti. Prednost tega programa je zaznavanje parafraziranja (sprememb v stavkih med podobnima besediloma).

Če uporabimo grobo primerjavo, potem je rezultat podobnosti med dokumentoma natančen na nivoju stavkov. Stavki, ki jih najde, so nesporno enaki v obeh dokumentih. Program ugotovi podobnost med dvema stavkoma tudi če avtor uporabi sinonim ali če piše v drugi osebi ali če uporabi mašila v stavkih (npr. torej, pa...). Program tudi zazna podobnost stavkov, če je v stavku zamenjan besedni vrstni red.

Če ocenjevalec uporabi program za fino primerjavo, je njegova naloga, da ugotovi kdaj je nek stavek ali odstavek iz enega dokumenta pomensko enak z vsebino v drugem dokumentu, saj so lahko v obeh besedilih identični celotni stavki ali pa samo deli stavkov, če je avtor parafraziral besedilo.

Ko sem preverjal delo gospoda Kanglerja s pomočjo sistema, ki ugotavlja grobo podobnost, sem ugotovil, da je delo za več kot 1 % podobno 96-tim drugim delom. Skupni procent grobe podobnosti med temi deli je 57,31 %. V prilogi 1 so izpisi zaslonov, ki smo jih dobili z grobo primerjavo del.

Že iz samih izpisov zaslonov lahko razberemo, da gre v primeru diplome Franca Kanglerja za navajanje zakonov, ki jih ustrezno citira. Citiral je tudi deli »Zakon o financiranju občin /ZFO-1/ (pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem)« [2] in Zakon o javnih financah /ZJF/ (pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem) [3]. Res da je delo 3 napačno citiral, saj je kot soavtorja navedel tudi Žana Jana Oplotnika, čeprav on ni bil

soavtor. Tudi citati v nogi strani predstavljajo ustrezen način citiranja. V večini del se ne citira tako, da bi bili celotni navedki v apostrofih. Ne strinjam se s Komisijo Senata DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru, da je gospod Kangler uporabil 70 % tujega besedila, ki ga je dobesedno (brez navednic) prepisal, pri tem pa ni navedel avtorjev izvirnega besedila. Iz poročila programa, ki računa grobo podobnost na nivoju stavkov, smo dobili, da je podobnost zaključnega dela Franca Kanglerja s 96 drugimi deli 57,31%. Med ta dela sem zajel tudi podobnosti iz virov [2] in [3], ki jih podrobneje obravnava komisija. Nekatera dela so nastala preden je gospod Kangler zagovarjal svojo diplomsko nalogo, druga dela so nastala kasneje (po aprilu 2008). Dela, ki so nastala kasneje niso mogla povzemati diplomske naloge gospoda Kanglerja, saj delo ni bilo dosegljivo preko spleta, pač pa so povzemala iste zakonske akte kot gospod Kangler.

Nepravilno citirani deli po mnenju komisije na DOBA Fakulteti za uporabne poslovne in družbene študije sta »Zakon o financiranju občin /ZFO-1/ (pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem)«, avtorjev Boštjana Brezovnika in Žana Oplotnika [2] in Zakon o javnih financah [3], avtorja Boštjana Brezovnika. Zanju so na DOBA Fakulteti ocenili, da nista bili ustrezno navedeni. V reviji Lex localis so napisali več verzij teh del. Običajno vsako leto izide nova verzija članka, ki komentira celoten zakon in opozori na novosti v tem zakonu. Deli [2] in [3] komentirata zakonske akte in člene iz teh aktov neposredno navajata. Tudi gospod Kangler je v svojem delu neposredno navajal člene in komentiral zakone iz področja lokalne samouprave, ki so v povezavi s proračunom občine. Po fini primerjavi podobnosti sem ugotovil da je 44,72 % Zakona o javnih financah [5] vgrajenega v članek, ki ga je o tem zakonu napisal Boštjan Brezovnik [3]. Po grobi primerjavi pa je 9,19% tega zakona vgrajenega v članek. To pomeni da je najmanj 9,19% vzetega iz obstoječe zakonodaje, ki jo je gospod Kangler pravilno citiral. Po fini primerjavi podobnosti sem ugotovil tudi da je 25,07 % Zakona o financiranju občin [4] vgrajenega v članek, ki sta ga o tem zakonu napisala Boštjan Brezovnik in Žan Jan Oplotnik [2]. Po grobi primerjavi pa je 1,25% tega zakona vgrajenega v članek. Vzrok za tako majhno podobnost je v pretvorbi dokumenta pdf originalnega članka, ki znak »ž« zamenja z neznanim znakom, zato program pri grobi primerjavi ne segmentira ustrezno stavkov. Ugotovil sem tudi da je pri fini primerjavi 52,81% Zakona o lokalni samupravi [6] vgrajenega v poglavje iz Kataloga pristojnosti občin [7], ki opisuje Zakon o lokalni samoupravi. ZLS [6]. Ta zakon gospod Kangler zelo pogosto citira in v delu navaja njegove člene.

Iz zgoraj navedenega vidimo, da je gospod Kangler uporabljal iste vire, kot so uporabljeni v virih 2, 3 in 7. Vsi ti trije viri neposredno citirajo zakonske podlage iz področja lokalne samouprave. Noben izmed virov ne uporablja citiranja v navednicah.

V prilogi 2 je originalno besedilo diplomskega dela gospoda Kanglerja. Uporabil sem grobo primerjavo del, ki so v virih navedeni od 2 do 7 in del navedenih od številke 13 do 34. Skupni procent grobe podobnosti med temi deli je 57,31 %. V prilogi 2 je z zeleno označeno Kanglerjevo izvirno besedilo. Vse kar je označeno z belo, program ni obdelal, saj so stavki krajši od 40 znakov. Besedilo, ki je označeno z rdečo, je enako v drugih delih. V komentarjih je

videti, kateri viri so uporabili enako besedilo. Vidi se da so enake zakonske podlage citirala tudi druga dela. Nekatera so bila narejena pred zagovorom gospoda Kanglerja, druga kasneje.

Moje mnenje glede zadeve Kangler je, da so viri v diplomskem delu ustrezno citirani. Menim, da je del vsebine, ki je njegovo avtorsko delo, najmanj 42,6%. To ni v skladu s Poročilom Komisije Senata DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru, ki je ugotavljala sum kršitve pri pripravi zaključne strokovne naloge Franca Kanglerja [12]. Komisija je v poročilu ugotovila, da je Franc Kangler uporabil približno 70 % tujega besedila, ki ga je dobesedno (brez navednic) prepisal, pri tem pa ni navedel avtorjev izvirnega besedila. Ta njihova izjava ne drži, saj sem v prejšnjih odstavkih povedal kolikšni so bili procenti podobnosti, ugotovljeni z našim programom. Rezultate sem tudi ročno preveril. Prav tako se mnenje komisije ne sklada s strokovnim mnenjem, ki ga je na DOBA Fakulteti za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru pripravila njihova sodelavka Andreja Kostanjevec [8]. Menim tudi, da so v spornih člankih [2 in 3], katere so vzeli pod drobnogled na DOBA Fakulteti za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru, uporabljene enake zakonske podlage, kot v delu gospoda Kanglerja. Te podlage je gospod Kangler ustrezno citiral, zato je moje mnenje, da ne gre za namerno prepisovanje drugega dela. Prav tako je gospod Kangler citiral tudi sporna članka. Pri enem od navedenih člankov je sicer dodal še soavtorja, ki ga ni bilo. Če bi naredili pregled drugih diplomskih del ali znanstvenih člankov iz različnih področij, bi tudi v več drugih delih opazili napake pri citiranju.

Moje mnenje je, da lahko delo ustrezno ocenjujeta samo mentor in soocenjevalec, ki sta pri nastajanju dela sodelovala in se spoznata na tematiko. Mentor in soocenjevalec sta januarja 2013 podala svoje mnenje, v katerem sta zapisala, da v delu nista zaznala plagiatorstva in nepravilnega citiranja. Naloga mentorja in soocenjevalca je bila po Pravilniku o o diplomiranju v visokošolskem strokovnem programu [35] oceniti, če so bili izpolnjeni pogoji za pristop k zagovoru (22. člen) in če je bil študent na zagovoru dovolj suveren, da se mu dodeli pozitivna ocena (23. in 27. člen). Ker je gospod Kangler dobil za diplomsko nalogo oceno 9, smatram da je komisija ustrezno ocenila njegov pisni izdelek in zagovor. Predpostavlja se, da sta mentor in soocenjevalec poznala vire in tematiko in da sta lahko ocenila ustreznost diplomskega dela.

Po zgoraj povedanem menim, da je senat DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru gospodu Kanglerju krivično odvzel naziv diplomirani ekonomost (VS), zato menim, da bi moralo Upravno sodišče, na katerega gospod Kangler vlaga pritožbo, ta sklep razveljaviti.

izr. prof. dr. Milan Ojsteršek

Viri:

1. Polona Tominc, Vladimir Drozg, Milan Ojsteršek, Nataša Samec, Bernarda Korez, Doroteja Kardum, Rok Hržič. Preverjanje plagiatorstva na UM (delovno gradivo), Univerza v Mariboru, avgust 2012.
2. Brezovnik, Boštjan. Oplotnik, Žan Jan. Zakon o financiranju občin /ZFO-1/ (pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem). Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila Maribor, letnik 1, leto 2007, številka 1.
3. Brezovnik, Boštjan. Zakon o javnih financah /ZJF/ (pristojnosti in naloge občine z uvodnimi pojasnili in komentarjem). Maribor: Inštitut za lokalno samoupravo in javna naročila Maribor, letnik 1, leto 2007, številka 1.
4. Zakon o financiranju občin /ZFO-1/ (Uradni list RS, št. 123/2006, 101/2007 Odl. US: U-I-24/07-66).
5. Zakon o javnih financah /ZJF/ (Uradni list RS, št. 79/1999, 124/2000, 79/2001, 30/2002, 56/2002-ZJU, 127/2006-ZJZP, 14/2007-ZSPDPO).
6. Zakon o lokalni samoupravi /ZLS/ (Uradni list RS, št. 94/2007-uradno prečiščeno besedilo). Vzeto iz Kataloga pristojnosti občin
7. GRAFENAUER, Božo, BREZOVNIK, Boštjan, TOPLAK, Jurij, ŽELEZNIK, Milan. *Katalog pristojnosti občin*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve, Urad za lokalno samoupravo, 2003-.
8. Andrea Kostanjevec. Povzetek pregleda avtorstva zaključne strokovne naloge z naslovom »Pristojnosti župana v postopku priprave, sprejemanja in izvrševanja občinskega proračuna« po elementih. Doba Fakulteta, januar 2013.
9. Zapisnika komisije Senata DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru z dne 18. 12. 2012 in 2. 1. 2013.
10. Mnenje mentorja izr. prof. dr. Ervina Mauriča z dne 4. 1. 2013.
11. Mnenje soocenjevalca izr. prof. Boža Grafenauerja z dne 7. Januarja 2013.
12. Poročilo Komisije Senata DOBA Fakultete za uporabne poslovne in družbene študije v Mariboru za ugotavljanja suma kršitve pri pripravi zaključne strokovne naloge Franca Kanglerja z dne 15. 1. 2013.
13. Uroš Rožič. Proračun občine s praktičnim prikazom proračunske dokumentacije, Lex Localis 4, letnik 2003, str. 49 – 80.
14. Uroš Rožič. Proračun kot najpomembnejši akt občine, Lex Localis 1, letnik 2003, str. 33 – 56.
15. Zala Kutin. Analiza proračuna mestne občine Slovenj Gradec, diplomsko delo, Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani, junij 2006.
16. Ksenja Najvirt. Nadzor računskega sodišča republike Slovenije nad dodeljevanjem transferov iz proračunov občin, specialistično delo. Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani, november 2006.

17. Anja Firbas. Proračun občine Lenart v Slovenskih goricah, Fakulteta za upravo Univerza v Ljubljani, diplomsko delo, december 2010.
18. Brigita Podgrajšek. Financiranje lokalne samouprave na primeru občine Šentjur, diplomski seminar, Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, junij 2009.
19. Ana Vetrih. Analiza proračuna Mestne občine Nova Gorica, diplomsko delo. Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani, maj 2005.
20. Blanka Jurič. Analiza proračuna Občine Rogaška Slatina, diplomsko delo. Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani, marec 2007.
21. Damir Recek. Analiza financiranja občin v Sloveniji, diplomsko delo, Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, december 2007.
22. Vlasta Kuzmički. Analiza občinskega proračuna Občine Sevnica za leto 2005, specialistično delo. Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani, oktober 2006.
23. Žarko Furman. Vzroki negativnih mnenj Računskega sodišča o poslovanju občin, diplomsko delo, Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, april 2006.
24. Petra Režonja. Naloge in organizacija občinske uprave s poudarkom na medobčinski inšpekciji v Prekmurju, Fakulteta za upravo Univerza v Ljubljani, diplomsko delo, januar 2009.
25. Darja Perklič. Analiza občinskega proračuna primer občine Zagorje ob Savi, Fakulteta za upravo Univerza v Ljubljani, diplomsko delo, maj 2010.
26. Katja Petelin. Analiza proračuna Občine Velike Lašče, diplomsko delo. Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani, november 2005.
27. Goran Ilić. Analiza prihodkov in odhodkov mestne občine Maribor, Fakulteta za upravo Univerza v Ljubljani, diplomsko delo, februar 2009.
28. Andreja Bohl. Financiranje lokalne samouprave na primeru občine Pesnica, diplomsko delo, Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, september 2008.
29. Nina Kolenc. Finančna avtonomija lokalne samouprave v Sloveniji, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani, magistrsko delo, Ljubljana 2008.
30. Božo Grafenauer, Žan Oplotnik, Boštjan Brezovnik. Izvajanje lokalnih javnih služb in naložbe v lokalno infrastrukturo s poudarkom na javno-zasebnem partnerstvu, zaključno poročilo o rezultatih ciljnega raziskovanja, Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, september 2008.
31. Rok Tomšič. Izdelava in izvrševanja proračuna v lokalni skupnosti, specjalistično delo. Ekonomska fakulteta Univerza v Ljubljani, oktober 2003.
32. Jasmina Rošar. Proračun občine - primer mestne občine Maribor, diplomsko delo, Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, julij 2007.
33. Suzana Likar. Financiranje občin s poudarkom na investicijskih projektih, magistrsko delo. Ekonomsko-poslovna fakulteta Univerze v Mariboru, 2008.
34. Branka Migalič. Analiza proračuna občine Črnomelj v obdobju 2007 – 2010, Fakulteta za upravo Univerza v Ljubljani, diplomsko delo, avgust 2011.

35. Pravilnik o diplomiranju na Visoki poslovni šoli v visokošolskem strokovnem programu. Visoka poslovna šola DOBA Maribor, 29. 10. 2007, Maribor.

Priloga 1: Izpisi zaslonov seznama podobnih besedil z besedilom diplome Franca Kanglerja po izvedbi računalniškega programa za grobo ugotavljanje podobnosti med besedili

Priloga 2: Označena diploma Franca Kanglerja z dobesednim povzemanjem besedila iz drugih virov